Prima instanță: Judecătoria Strășeni, sediul Central, judecător Silvia Țurcan
Dosarul nr. 2rc-6/25 (2-24134473-02-2rc-06012025)

D E C I Z I E

24 martie 2025 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

În componența:
Președintele completului, judecătorul Ana Panov
Judecătorii Lucia Bagrin și Diana Corlăteanu

soluționând fără participarea părților, recursul declarat de SRL ,,Omnisteel",

împotriva încheierii Judecătoriei Strășeni, sediul Central din 2 decembrie 2024, prin care s-a restituit cererea de chemare în judecată, în temeiul art. 170 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată înaintată de SRL ,,Omnisteel" împotriva SRL ,,Metary" cu privire la declararea nulității contractului din 10 noiembrie 2021 și acordului de rezoluțiune din 9 ianuarie 2024 încheiate între SRL ,,Omnisteel" și SRL ,,Metary", restituirea SRL ,,Omnisteel" prestației în sumă de 590 000 de euro, efectuate de către aceasta în folosul SRL ,,Metary" cu titlu de efecte a nulității, scutirea plății taxei de stat în partea neachitată și compensarea cheltuielilor de judecată,

A C O N S T A T A T:

Circumstanțele cauzei:

La 25 noiembrie 2024, prin intermediul poștei electronice, SRL ,,Omnisteel" a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL ,,Metary" cu privire la declararea nulității contractului din 10 noiembrie 2021 și acordului de rezoluțiune din 9 ianuarie 2024 încheiate între SRL ,,Omnisteel" și SRL ,,Metary", restituirea SRL ,,Omnisteel" prestației în sumă de 590 000 de euro, efectuate de către aceasta în folosul SRL ,,Metary" cu titlu de efecte a nulității, scutirea plății taxei de stat în partea neachitată și compensarea cheltuielilor de judecată.

Poziția instanței de fond:

Prin încheierea Judecătoriei Strășeni, sediul Central din 2 decembrie 2024 a fost restituită cererea de chemare în judecată înaintată de SRL ,,Omnisteel", în temeiul art. 170 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă.

Solicitarea recurentului:

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 23 decembrie 2024, prin intermediul oficiului poștal și poștei electronice, SRL ,,Omnisteel" a declarat recurs împotriva încheierii Judecătoriei Strășeni, sediul Central din 2 decembrie 2024, solicitând admiterea recursului și casarea încheierii primei instanțe.

Argumentele recurentului:

În argumentarea cererii de recurs, recurenta SRL ,,Omnisteel" a invocat că, în temeiul art. 267 lit. e) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească scoate cererea de pe rol în cazul în care există o convenție de arbitraj prin care părţile decid să soluţioneze litigiul pe cale arbitrală, **iar pârâtul în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare a ridicat obiecţii împotriva soluţionării litigiului în judecată**.

Conform art. 2 și 9 alin. (1) ale Legii nr. 23 din 22 februarie 2008 cu privire la arbitraj, arbitraj – cale alternativă de soluționarea a litigiilor atât de arbitri numiți pentru fiecare caz aparte (arbitraj ad-hoc), cât și instituții permanente de arbitraj. Instanța de judecată unde este intentată acțiunea privind litigiul care constituie obiectul unei convenții de arbitraj, la solicitarea unei părţi făcută nu mai târziu de prima sa declaraţie asupra fondului litigiului, scoate cererea de pe rol şi trimite litigiul spre soluţionare în arbitraj, cu excepția cazului în care instanţa de judecată constată că acea convenţie este nulă, nevalabilă sau nesusceptibilă de executare.

La caz, recurentul consideră că prima instanță, a dispus contrar normelor legale, restituirea cererii, aplicând eronat prevederile art. 170 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, încălicând dreptul la acces liber la justiție și principiul disponibilității în drepturi participanților la proces.

A relatat că, atât timp cât niciuna dintre părți nu obiectează asupra examinării cauzei de instanța de drept comun, aceasta este competentă să judece litigiul iscat între părți, or, la caz, pârâtul nu a ridicat nicio obiecție cu privire la judecarea cauzei în instanță, iar ignorarea acestui fapt constituie o încălcare a principiului disponibilității procesuale, care garantează dreptul părților de a alege liber forumul de soluționare a litigiului.

Intimata SRL ,,Metary", în termenul stabilit de instanța de recurs, nu a depus referință la cererea de recurs.

Termenul de declarare a recursului:

În corespundere cu prevederile art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Din actele pricinii rezultă că încheierea contestată a fost pronunțată la 2 decembrie 2024, iar încheierea recurată a fost recepționată de către recurentă la 19 decembrie 2024.

Astfel, recursul declarat de SRL ,,Omnisteel" împotriva încheierii Judecătoriei Strășeni, sediul Central din 2 decembrie 2024 se consideră depus în termen.

Aprecierea instanței de recurs:

Analizând legalitatea și temeinica încheierii atacate, prin prisma argumentelor invocate de către participanții la proces și a materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru conchide că, recursul urmează a fi admis și casată încheierea contestată, reieșind din considerentele ce succed.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinţei la recurs, fără examinarea admisibilităţii şi fără participarea părţilor.

În temeiul art. 427 lit. b) Cod de procedură civilă, instanţa de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul şi să caseze integral sau parţial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

Conform art. 2 alin. (1) Cod de procedură civilă, procedura de judecare a cauzelor civile în instanţele judecătoreşti de drept comun este stabilită de Constituţia Republicii Moldova, de hotărârile şi deciziile Curţii Europene a Drepturilor Omului, de hotărârile Curţii Constituţionale, de prezentul cod şi de alte legi organice. Normele de drept procedural civil din alte legi trebuie să corespundă dispoziţiilor fundamentale ale Constituţiei Republicii Moldova şi prezentului cod.

La judecarea recursului, Colegiul judiciar a stabilit că, la 25 noiembrie 2024, prin intermediul poștei electronice, SRL ,,Omnisteel" a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL ,,Metary" cu privire la declararea nulității contractului din 10 noiembrie 2021 și acordului de rezoluțiune din 9 ianuarie 2024 încheiate între SRL ,,Omnisteel" și SRL ,,Metary", restituirea SRL ,,Omnisteel" prestației în sumă de 590 000 de euro, efectuate de către aceasta în folosul SRL ,,Metary" cu titlu de efecte a nulității, scutirea plății taxei de stat în partea neachitată și compensarea cheltuielilor de judecată.

Însă, prin încheierea Judecătoriei Strășeni, sediul Central din 2 decembrie 2024 a fost restituită cererea de chemare în judecată înaintată de SRL „Omnisteel”, în temeiul art. 170 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă.

Examinând conținutul încheierii Judecătoriei Strășeni, sediul Central din 2 decembrie 2024, Colegiul judiciar conchide că instanţa de fond a interpretat eronat normele aplicabile speței, ceea ce a dus la formularea eronată a concluziilor cu privire la soluționarea litigiului dedus judecății.

Colegiul judiciar relevă că, în corespundere cu prevederile art. 170 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, judecătorul restituie cererea de chemare în judecată dacă instanţa nu este competentă să judece cauza.

În sensul prevederilor expuse supra, Colegiul civil consideră că instanța inferioară eronat a aplicat legea procesuală, restituind cererea de chemare în judecată pe motiv că, nu este competentă să judece cauza.

În acest context, se va reține că, într-adevăr la materialul probator al cauzei se regăsește contractul din 10 noiembrie 2021 și acordul de rezoluțiune din 9 ianuarie 2024 încheiate între SRL „Omnisteel” și SRL „Metary”, declararea nulității a căror se solicită în prezenta speță. (f.d. 48-64)

Conform pct. 19.1 al contractului - „Soluționarea litigiilor”, în cazul în care apare un litigiu, fiecare parte trebuie să rezolve problema discutând cu cealaltă prin reguli de bunăvoință reciprocă. În cazul în care, cazul nu este soluționat în termen de 20 zile, atunci cazul va fi transmis la Curtea de Arbitraj Comercial Internațional din București, România în calitate de instanța de arbitraj. Decizia va fi definitivă și obligatorie.

Totodată, conform pct.19.2 orice litigiu decurgând din sau în legătură cu prezentul contract, inclusiv referitor la încheierea, nulitatea, interpretarea, executarea sau desființarea acestuia, ca fi soluționat definitiv prin arbitraj organizat de Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României, în conformitate cu Regulile de procedură arbitrală ale acesteia. Hotărârea arbitrală va fi definitivă, obligatorie și executoriu.

Altfel spus, înainte sau după apariția litigiului, inclusiv în timpul soluționării acestuia de către instanța de judecată, părțile pot conveni în scris să supună arbitrajului respectivul litigiu printr-o convenție de arbitraj. Competența arbitrajelor este stabilită evaziv în art. 7 al Legii nr. 23/2008.

Iar, dacă se încalcă regulile competenței generale contractuale și reclamantul se adresează în instanța de judecată în pofida clauzei de arbitraj, judecătorul nu poate aplica nici art. 169 lit. a) Cod de procedură civilă și nici art. 170 alin. (1) lit. a) și b) Cod de procedură civilă, *pentru că este eronată refuzarea sau restituirea cererii de chemare în judecată. Dacă cererea nu are alte carențe și este acceptată, atunci judecătorul la faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare va*

reacționa în funcție de opinia pârâtului. Dacă pârâtul tace sau chiar expres indică acordul pentru examinarea cauzei în judecată și nu în arbitraj, atunci convenția de arbitraj nu mai produce efecte.

Or, art. 9 alin. (1) al Legii nr. 23/2008 prevede că, instanța de judecată unde este intentată acțiunea privind litigiul care constituie obiectul unei convenții de arbitraj, *la solicitarea unei părți făcută nu mai târziu de prima sa declarație asupra fondului litigiului, scoate cererea de pe rol şi trimite litigiul spre soluționare în arbitraj, cu excepția cazului în care instanța de judecată constată că acea convenție este nulă, nevalabilă sau nesusceptibilă de executare.*

Din norma sus citată rezultă că, instanța de judecată unde este intentată acțiunea privind litigiul care constituie obiectul unei convenții de arbitraj: la solicitarea unei părți (atât reclamantul, cât şi pârâtul); făcută nu mai târziu de prima sa declarație asupra fondului litigiului (nu mai târziu de explicațiile reclamantului făcute nemijlocit sau prin reprezentant în ședință de judecată ori de explicațiile pârâtului făcute nemijlocit sau prin reprezentant în ședință de judecată); scoate cererea de pe rol, cu excepția cazului în care instanța de judecată constată că acea convenție este nulă, nevalabilă sau nesusceptibilă de executare.

În acest context urmează de menționat că, sintagma din norma juridică citată în art.9 din lege, şi anume – „*trimite litigiul spre soluționare în arbitraj*" nu corespunde normelor generale procesuale, în special principiului disponibilității. Şi întrucât Cod de procedură civilă nu prevede ca instanța de judecată să trimită cauza în arbitraj, cererea se scoate de pe rol şi doar va explica părților că acestea sunt în drept să se adreseze în arbitraj. *Se va avea în vedere că, în cazul existenței clauzei arbitrale, lipsa competenței instanței de judecată este relativă întrucât pe lângă existența clauzei*: ***- aceasta trebuie invocată; - invocarea trebuie făcută nu mai târziu de începerea dezbaterilor în fond***. Se atenționează instanțele că în cazul depășirii acestui termen ea va rămâne fără efect, excepție constituind situația în care partea a avut un motiv obiectiv de a nu o invoca şi a invocat-o imediat după ce motivul a încetat să existe, o condiție fiind ca convenția arbitrală să fie valabilă.

Prin prisma Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 2 din 30 martie 2015, se notează că, grație accesului liber la justiție, oricine se poate adresa în instanța de judecată competentă, indiferent dacă la faza intentării procesului civil se va depista sau nu clauza arbitrată în actele anexate la cererea de chemare în judecată. Se atenționează instanțele de judecată că în astfel de cazuri cererea de chemare în judecată nu se restituie (aplicarea art.170 alin.(1) lit. a) sau b) sau art.169 alin.(1) lit. a) Cod de procedură civilă fiind totalmente nelegitimă). O astfel de cerere va putea fi scoasă de pe rol în condițiile art.9 Legea nr.23 din 22 februarie 2008 (lege mai nouă), care diferă după conținut de art.267 lit. e) Cod de procedură civilă. Astfel, nu se va aplica sintagma din art.267 lit. e) Cod de

procedură civilă ,,până la examinarea cauzei în fond pârâtul a ridicat obiecții împotriva soluționării litigiului în judecata”, ci prevederea art.9 Legea nr.23 din 22 februarie 2008 ,,la solicitarea unei părți făcută nu mai târziu de prima sa declarație asupra fondului litigiului”.

Astfel, soluția adoptată de instanța de fond prin încheierea contestată nu este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 CEDO, care statuează că orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public şi într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă şi imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor şi obligațiilor sale cu caracter civil.

Adițional, principiul disponibilității reglementat de art. 27 alin.(1) Cod de procedură civilă indică la afirmarea disponibilității în drepturi în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecății, precum şi de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea şi mijloacele procedurale de apărare.

Consecvent, instanța de recurs atestă netemeinicia concluziilor instanței de fond privind lipsa competenței teritoriale de examinare a acțiunii.

Colegiul civil reține că, prin prisma art. 6 § 1 din Convenția Europeană, precum și prin prisma jurisprudenței Curții Europene, dreptul de acces la justiție poate implica limitări, inclusiv de ordin procedural, cât timp acestea sunt rezonabile și proporționale cu scopul urmărit.

În contextul celor expuse, instanța de fond nu era în drept de a restitui cererea, deoarece *în cazul existenței clauzei arbitrale, lipsa competenței instanței de judecată este relativă întrucât pe lângă existența clauzei* ***aceasta trebuie invocată şi invocarea trebuie făcută nu mai târziu de începerea dezbaterilor în fond***, or, la caz aceasta nu a fost invocată și nici nu a fost stabilită ședința de judecată de pregătire a dezbaterilor judiciare.

Respectiv, încheierea contestată, este una arbitrară, neîntemeiată și contrară art. 170 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, şi privează reclamantul de dreptul de acces la justiție şi la un proces echitabil.

Deci, reținând ca acest instrument procedural a fost utilizat defectuos, Colegiul conchide lipsa temeiurilor care ar justifica menținerea încheierii din 2 decembrie 2024, emisă de instanța de fond.

Pe cale de consecinţă, instanța de recurs concluzionează asupra necesității admiterii recursului declarat de SRL ,,Omnisteel”.

În acest sens, Colegiul civil reține că accesul liber la justiție constituie un aspect inerent al dreptului la un proces echitabil, principiu complex, care cuprinde mai multe relații şi drepturi fundamentale, prin care se poate garanta exercitarea lui

deplină, or, fără un acces efectiv la instanță, drepturile oferite justițiabililor ar fi iluzorii.

Astfel spus, dreptul de acces la justiție este înțeles ca un drept de acces concret şi efectiv, presupunând ca justițiabilul să beneficieze de o posibilitate clară şi concretă de a contesta un act ce aduce atingere drepturilor sale.

Pornind de la premisa că, drepturile fundamentale trebuie garantate într-o manieră concretă şi reală, iar nu iluzorie şi teoretică, imposibilitatea concretă de sesizare a unei instanțe de către persoana interesată constituie o încălcare a dreptului acesteia de acces la justiție.

Reiterând motivele de fapt și de drept enunțate, statuând că instanța de fond eronat a restituit cererea de chemare în judecată în cauză, Colegiul civil conchide de a admite recursul declarat de SRL „Omnisteel”, cu casarea încheierii Judecătoriei Strășeni, sediul Central din 2 decembrie 2024 și restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de fond, la faza primirii cererii de chemare în judecată, în același complet de judecată.

În conformitate cu art. 423-424, 427 lit. b) și 428 ale Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curții de Apel Centru

D E C I D E:

Se admite recursul declarat de SRL „Omnisteel”.

Se casează încheierea Judecătoriei Strășeni, sediul Central din 2 decembrie 2024, emisă în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată înaintată de SRL „Omnisteel” împotriva SRL „Metary” cu privire la declararea nulității contractului din 10 noiembrie 2021 și acordului de rezoluțiune din 9 ianuarie 2024 încheiate între SRL „Omnisteel” și SRL „Metary”, restituirea SRL „Omnisteel” prestației în sumă de 590 000 de euro, efectuate de către aceasta în folosul SRL „Metary” cu titlu de efecte a nulității, scutirea plății taxei de stat în partea neachitată și compensarea cheltuielilor de judecată, **cu restituirea cauzei spre rejudecare în aceiași instanță şi în același complet de judecată, la faza primirii cererii de chemare în judecată.**

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
judecătorul Ana
Panov

Judecătorii Lucia
Bagrin

Diana Corlăteanu